

Paulina Grzelak

FLORA ROŚLIN NACZYNIOWYCH ŚRÓDLEŚNYCH NISZ ŹRÓDLISKOWYCH W REGIONIE ŁÓDZKIM

The vascular plants of the forest spring niches in the region of Łódź

ABSTRAKT: Śródleśne nisze źródłiskowe pomimo dość częstego występowania w regionie łódzkim są nadal słabo poznane pod względem florystycznym. Artykuł przedstawia zróżnicowanie flory roślin naczyniowych wybranych nisz źródłiskowych. Celem pracy jest także ocena oraz porównanie różnorodności florystycznej śródleśnych nisz źródłiskowych objętych ochroną rezerwatową oraz nie podlegających ochronie.

SŁOWA KLUCZOWE: rośliny naczyniowe, śródleśne nisze źródłiskowe, region łódzki.

ABSTRACT: Despite quite common occurrence of the forest spring niches in the region of Łódź, their vascular flora has not been thoroughly studied. The article presents the variety of vascular plants occurring in the chosen spring niches. A further aim of the research is to evaluate and compare the diversity of flora in the reserve-protected forest spring niches with the unprotected ones.

KEY WORDS: vascular plants, forest spring niches, the region of Łódź.

Wstęp

Wpływy wód podziemnych na powierzchnię terenu są jednymi z najbardziej cennych obiektów hydrograficznych i przyrodniczych. Wpływy różnego typu występujące we wspólnej niszy źródłiskowej określa się mianem źródlisk (Moniewski 2007). Nisza źródłiskowa jest specyficzną formą geomorfologiczną terenu o charakterze basenu kształtującą się wskutek erozyjnej i sufozyjnej działalności wód źródłanych. Nisze są zróżnicowane pod względem kształtu i powierzchni, liczby i rodzaju występujących w nich wypływów oraz umiejscowienia w terenie. Źródłiska w lasach nie zajmują jednak większych powierzchni i wciąż są słabo poznanymi siedliskami.

Zróżnicowanie warunków siedliskowych w obrębie nisz jest duże i znajduje odzwierciedlenie w ich zróżnicowaniu florystycznym. Źródłiska zasiedlane są przez rośliny wysoce wyspecjalizowane, które dobrze znoszą niską temperaturę wód źródłanych (tzw. krenofity). Rośliny występujące w nich mogą być ściśle z nimi związane lub występować także poza nimi (Kucharski 2007). W źródłiskach kształtuje się ponadto specyficzna roślinność właściwa dla tego typu siedlisk (Wołejko 2000, Faliński 2002, Matuszkiewicz 2008). Są to głównie zbiorowiska z klasy *Montio-Cardaminetea* oraz zróżnicowana grupa zbiorowisk leśnych określana łącznie jako olszyny źródłiskowe (Pawlaczyk 2004).

W regionie łódzkim bardzo częstą formą wypływów są wycieki występujące w